

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 2. Soluuntur objecta Paragraphi præcedentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

gradus illum expulsiurus, quia quo difficilius forma expellitur à subiecto difficilius illi opposita introducit.

17 Ad speciem satis solutio est composita, illius tamen ornatus inane simulacrum contegit, quod sic detego: Quando Deus conseruat qualiter causā secundā non applicat illius expulsiōni non resistit, ut probabo Controv. 6. punct. ... & etiam resistit, resistit eque expulsiōni vnius gradus existentis cum aliis in eodem subiecto, vel sine alio, quia virtus Dei cum sit infinita, eque potens est plures, & pauciores gradus producere: ergo tunc subsistere non potest prædicta solutio: sed age iam hanc impugnationem prætereo, alia sustinere non poterit prædicta solutio: quando agens frigidū conseruat in parte subiecti calidi ut sex duos gradus frigiditatis, est occupatum in conseruatione sex graduum frigiditatis in parte passi distanti calida ut duo; ergo sicut occupatum in sex illis gradibus minus est ad singula, & remissum conatum adhibet ad conseruationem vniuscuiusque, occupatum in conseruatione eorumdem sex minus erit ad conseruandos duos alios existentes in alia parte, etiam in eadem alij gradus non existant, quia cum idem agens per eandem virtutem conseruet gradus frigiditatis existentes in diuersis partibus, sicut conatus, quem adhibet in conseruatione vnius gradus, est occasio, ut alius gradus in eadem parte existens maiori conatu conseruetur, sic erit occasio ut gradus existens in alia parte conseruetur etiam minori conatu, eodem enim modo infunditur virtus per productionem vnius gradus ad producendum alium in eodem subiecto, ac ad producendum illum in alio, quia per se eadem virtus requiritur ad producendum in eodem subiecto, ac in diuerso, & effectus in eodē subiecto, & in diuersis productus est omnino idem.

§. II.

Soluantur obiecta §. precedentis.

18 QVinq̃ue soluenda desiderantur ex his, quæ argumentis præcedenti adducta sunt. Primum est cur agens non producat in prima parte subiecti totam qualitatem, quam potest in tota sphaera producere. Secundum cur etiam non totam producat, quare non producat maiorem intensiōnem, vel tantam, quantam in se habet. Tertium cur etiam non producat maiorem, neque tantam intensiōnem, quam in se habet, quare in passo simili independenter à productione illius aliquos gradus producere non possit. Quartum cur etiam non possit agere in simile, neque producere tantam intensiōnem, quantam in se habet, quare calidum ut sex in subiecto aliunde calido ut quinque non possit alium gradum producere, & subiectum vltimo sibi assimilari. Quæ omnia claritate, quam semper affecto, sigillatim explicabo.

19 Sanè si placeret ad naturam agentium recurrere intendendum assimilari sibi passum tanquam proprium finem, quo cessante cessat actio, facile finem imponerem omnium argumentorum solutioni, & tota in hac restaret dissertatio, hanc enim rationem redderem, cur simile non ageret in simile, & consequenter cur agens non produceret in prima parte sphaeræ omnes gradus, quos in tota potest producere, neque plures, quam in se habet, & hac ratione posita agens non posse producere maiorem intensiōnem, quam in se habet: facile esset rationem reddere, cur totam illam non producat in passo non penetrato petitam ex modo agendi vniiformiter difformiter per partes magis applicatas, quia passum penetratum maiorem applicationem habet, quam immediatum: sed calidum ut sex tantum potest producere sex gradus in passo penetrato: ergo non potest illos producere in non penetrato, sed ad summum quinque: ergo non potest producere tantam intensiōnem, quantam in se habet. Quod primo loco obiciunt secundum hanc doctrinam facile posset absque absurdo concedi: nullum enim esset inconueniens asserere agens calidum ut sex producere vnum gradum caloris in passo aliunde habente quinque gradus, & illud omnino completiue assimilari. Quapropter si tibi arideat illa agentium intentio passum sibi assimilandi, & perfectè soluere possis, quæ contra illam adducam Controversia §. punct. 1. num. 19. & iam adducta hic à num. 7. vsque ad 11. hac tene, ego verò prædictæ solutioni non acquiescens ad alia magis philosophica gradum facio, quibus omnia supra obiecta dissoluam.

20 Respondeo agentia naturalia habere sphaeram diuisibi-

lem cum tanta extensione, & certo termino definitam, quod manifesta ostendit experientia, & ratio facile conuincit, rei tamen per se nota, quam negauit nullus rationem nullam adduco, fiet enim suspecta veritas per se nota si argumentis comprobetur. Secundo suppono agentia naturalia habere virtutem determinatā utpote finita & creata ad producendos simul tot gradus, ultra quos nullum poterunt producere in aliquo subiecto. Hæc hypothesis in questionem vocanda non est.

His suppositis respondeo ad primum: agens non producere in prima parte subiecti omnes gradus caloris, quos continet in sua virtute, & simul potest producere in tota sphaera, quia si omnes illos produceret, nihil posset in alia partibus sphaeræ producere, neque haberet sphaeram diuisibilem, sed in primo indiuisibili subiecti totam suam diffunderet virtutem.

Ad secundum respondeo ex eodem principio agens non producere maiorem, neque tantam intensiōnem, quam in se habet, quia habet sphaeram finitam, & limitatam, quam non haberet si produceret effectum eque intensum, quia si calor ut octo existens in parte A produceret calorem ut octo, calor ut octo productus in parte B produceret alium calorem ut octo in parte C, & sic nunquam terminaretur actiuitatis sphaera. Ex his constat in sua virtute continens certos & determinatos gradus qualitatis, quos simul potest producere, & ex alia parte habens sphaeram diuisibilem, verbi gratia, calidum ut octo potens producere simul centum gradus caloris, sic illos debere per subiecta applicata distribuere, ut omnibus partibus illius aliquem gradum caloris imperiatur, & ultra sphaeram nihil producat, & ita agens ut octo potens producere centum gradus caloris circumdatum quatuor partibus subiecti immediatis: producat in qualibet illarum calorem, verbi gratia, ut sex, deinde in aliis partibus magis distantibus calorem ut tria, & hac proportionem suos effectus distribuet, ita ut totam suæ actiuitatis sphaeram adimpleat, & ultra illam non progrediatur, cuius ratio erit à priori, quia omnes gradus, quos potest simul producere in determinata sphaera insumpsit, & sic fore à posteriori constat in infinitum finitum agens suam diffundat actionem.

Restant duo alia soluenda tertium cur agens non agit in passum omnino aliunde assimilatum, & quartum cur calidum ut sex non producat calorem ut vnum in passo aliunde calido ut quinque, & illud completiue vltimo assimilatur. Hoc vltimum facile concedet aliquis, sed semel admissio tenebitur concedere agens posse agere in simile, vel recurrere ad rationem, quam supra missam fecimus de intentione agentium assimilandi sibi passum, hac enim dempta nullam rationem inueniet, quæ possit defendere agens ut sex posse producere vnum gradum caloris supra quinque aliunde productos, & non posse eundem supra sex in passo omnino simili efficere.

Aliam in hac re viam arripio: assero agens potens in sex gradus influere prius agere de conseruatione illorum, si illos productos inueniat, quam de alio producendo in eodem subiecto. Vnde cum calidum ut sex inueniat in alio calido ut sex plures gradus productos, quam ipse potest producere, non agit de alio producendo, sed de conseruandis, quos potest ex productis.

Hac eadem ratione calidum ut sex non potest sextum gradum producere supra quinque, quia iam inuenit productos in subiecto calido ut quinque tot gradus, quos ipse potest producere. Vnde ad alios conseruandos, & non ad alium producendum suam actionem dirigit, neque potest illos conseruare, & alium producere, eadem enim virtus requiritur ad conseruandum, & ad producendum, ut sæpè dixi. Sed calidum ut sex non potest sex alios gradus producere: ergo non poterit conseruare quinque gradus, & alium nouum producere. Probandum hic erat agens potens in sex gradus influere, suam actionem dirigere ad conseruationem illorum, quando illos inuenit productos, & non ad aliam nouam productionem. Sed de hoc iterum redibit sermo Controversia 1. puncto 1. ubi ex professo disputabo an simile possit agere in simile saltem ratione maioris densitatis, & rationem dictam corroborabo, & argumenta, quæ contra illa possunt fieri dissoluam: Sufficiat modò ad solutionem argumenti nosse rationem, propter quam simile non possit agere in simile.